

استراتژی اصول و مقابله با فریب استراتژیک

کاظم رحیمی^۱، مجتبی رضاپورسردره^۲، اسحاق موزن نسب^۳، حسین بدیعی^۴

۱. معاون سیاسی امنیتی اجتماعی فرمانداری شهرستان پارسین، ایران

دکتری مدیریت اجرایی (گرایش استراتژیک)

۲. فرماندار شهرستان پارسین، کارشناس ارشد عمران (مهندسی عمران)

۳. فرمانده ناحیه مقاومت سپاه شهرستان بندر لنگه، ایران، کارشناس ارشد حقوق عمومی

۴. مدیریت شهرک‌های صنعتی شهرستان پارسین، ایران، مشاور عالی فرماندار پارسین، کارشناس حقوق

چکیده

شناخت نقاط ضعف دشمن و جلوگیری از موثر بودن فریب استراتژیک، از جانب دیگر آشنایی با این اصول به کسانی که به دنبال استفاده از عملیات فریب علیه دشمن هستند و همچنین حفظ امنیت ملی و داخلی، بر آن شدیم که مدیران تصمیم‌ساز، تحلیلگران، سرمایه‌های اجتماعی و نخبگان سیاسی را با اصول و همچنین مقابله با فریب استراتژیک، با نگارش تحقیقی که بصورت کتابخانه‌ای صورت گرفته بیشتر آشنا و گامی هر چند کوچک در جهت پیشبرد رویکرد نظام برداشته شود.

واژه‌های کلیدی: فریب استراتژیک، اصول فریب، خود فریبی، تئوریک فریب

مقدمه

تأمین امنیت ملی شامل ایجاد و بهره‌برداری از فرصت‌ها مقابله با تهدیدات و رفع آسیب‌پذیری‌های مختلف در عرصه‌های سیاسی نظامی اقتصادی کشورها با استفاده از ابزارها و روش‌های متنوع است در این رابطه سیستم‌ها و ابزارهای نظامی اقتصادی و سیاسی از جمله مهمترین ابزارهایی هستند که معمولاً در برنامه‌های دولت مردان مورد توجه قرار می‌گیرند و هر گری از این ابزارهای متضمن صرف وقت و انرژی فراوانی است به گونه‌ای که حتی توسط قدرت‌های بزرگ بین‌المللی که در زمینه نظامی و اقتصادی دارای برتری قابل توجهی نسبت به کشورهای ضعیف‌تر هستند به سختی میسر می‌شود بنابراین هم کشورهای ضعیف و قدرت‌های برتر به دنبال روش‌ها و ابزارهای هستند که بتوانم با حداقل ریسک ضرر مادی و معنوی به بیشترین منافع دست یابند.

در همین راستا اصول و مبانی فریب استراتژیک شامل آن دسته از فاکتورها و نیازمندی‌های است که وجود آنها برای نیل به موفقیت در عملیات فریب ضرورت دارد همانگونه که اصول جنگ رهنمودهای کلی برای هدایت عملیات نظامی فراهم می‌کند اصول فریب استراتژیک نیز توصیه‌هایی را برای برنامه‌ریزی و اجرای عملیات فریب ارائه می‌نماید شناخت این اصول از یک طرف به کسانی که به دنبال خنثی کردن توطئه‌های دشمن هستند کمک می‌کند تا بتوانند با در نظر داشتن آنها نسبت به شناخت نقاط ضعف دشمن و جلوگیری از موثر بودن فریب استراتژیک او اقدام نمایند و از جانب دیگر آشنایی با این اصول به کسانی که به دنبال استفاده از عملیات فریب علیه دشمن هستند کمک می‌کند تا احتمال موفقیت خود را افزایش دهند با توجه به اینکه پروسه طراحی و اجرای عملیات فریب به صورت کاملاً پنهان و معمولاً توسط سازمان‌های تی حریف انجام می‌شود بنابراین وظیفه اصلی کشف مقابل بافری نیز باید به عهده سازمان ضد اطلاعاتی هر کشوری باشد دلایل این مسئله را باید در ذات فعالیت‌های سازمان‌های اطلاعاتی جستجو کرد سازمان‌های اطلاعاتی دارای ابزارها و روش‌ها و عوامل انسانی خاص خود هستند که به منظور طراحی و اجرای فعالیت‌های سری و پنهان ایجاد شده‌اند

تعریف فریب استراتژیک

فریب استراتژیک به مواردی اشاره دارد که کشورها در زمان جنگ یا صلح سعی می‌کنند با آشفته کردن یا گمراه کردن طرف مقابل، استراتژی دیپلماتیک یا نظامی خود را پنهان نگه دارند. در این سطح از فریب، لازم است که تصمیم‌گیرندگان ارشد یک ملت، در زمینه‌های دیپلماسی، اقتصاد و اساساً در هر جنبه از منازعات مدرن، بتوانند طرف مقابل را آشفته یا گمراه کنند.

فریب استراتژیک می‌تواند با استفاده از اقدامات نظامی باعث تمدید و تقویت فریب سیاسی شود. فریب استراتژیک همچنین شاید ارائه اطلاعات نادرست در درازمدت و در بخش وسیع برای کمک به حصول اهداف نبرد باشد.

اصول فریب استراتژیک:

- مهمترین مبانی و اصول فریب استراتژیک عبارتند از:
- تمرکز
- انسجام استراتژیک (هدفدار بودن و هماهنگی)
- مدیریت متمرکز اطلاعات و امکانات نسبی
- حفاظت عملیات و زمان‌سنجی

تمرکز:

فردی باید توانایی تصمیم‌گیرندگان حریف را در عملیات طراحی شده مورد هدف قرار دهد معمولاً سیستم اطلاعاتی قربانی فریب هدف قرار نمی‌گیرد و صرفاً کانالی است که توسط طراحان و مجریان فریب به منظور کسب و انتقال اطلاعات از تصمیم‌گیران آن مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد تمامی اجزای عملیات فریب باید در نهایت در جهت تاثیر قرار دادن مدیران کلان حریف متمرکز شوند این مدیران شامل آن دسته از افرادی هستند که در زمینه‌های مختلف سیاسی یا نظامی دارای تاثیرگذاری بالایی بوده و تصمیمات آنها می‌تواند امنیت ملی فریب دهنده را دچار نوسان کند. قبل از طراحی عملیات فریب طراحان اطلاعات کاملی را از ویژگی‌های شخصی و شخصیتی تصمیم‌گیران کشور مقابل جمع‌آوری کرده و بر اساس آن به طراحی اقداماتی به منظور تاثیرگذاری بر ذهن آنها اقدام می‌کنند.

انسجام استراتژیک

عملیات فریب باید از انسجام استراتژیک برخوردار باشد که کشوری که قصد دارد دست به عملیات فریب بزند باید برای دستیابی به مقاصد یک طرح کلی را در ذهن داشته باشد از قبل تعیین کند که قربانی فریب چگونه باید رفتار کند و چگونه فریب به آن نتیجه کمک خواهد کرد همچنین فریب‌دهنده باید رفتار قربانی در هر دو حالت فریب موفق و یا ناموفق را پیش‌بینی نماید البته این کار جزئی و ساده‌ای نیست زیرا ممکن است آنهایی که به فریب می‌اندیشند در هنگام پیش‌بینی پیامدهای غیر عملیات فریب دچار خیالات خام شوند عملیات فریب نیازمند اقدامات هماهنگ و منسجم از سوی ادارات نهادها و یا وزارتخانه‌ها است اظهارات عمومی مقاله‌های مد و آتی و ارتباطات اینترنتی باید برای حمایت از اهداف فریب به عنوان یک

عزم ملی شکل داده شوند و همسو کردند وقتی که این اطلاعات گمراه کننده منتشر می‌شوند برای جلوگیری از رسیدن اطلاعات صحیح به قربانی فرید لازم است اقداماتی به عمل آید از این رو انسجام استراتژیک دارای دو وعده اصلی شامل هدفدار بودن و هماهنگی است.

یکی از موضوعاتی که به موفقیت عملیات فریب کمک می‌نماید این است که سلسله اقدامات فریب باید هدفدار بوده و تک تک اجزای داستان فریب هدفی واحد را دنبال نمایند به عبارت دیگر در عین کثرت دارای وحدت باشند در واقع تمام سازها در این کنسرت برای اجرای آهنگ فریب نواخته شوند چرا که در غیر این صورت موجب اتلاف توان عوامل و زمان و غیره می‌شوند هدفدار بودن فریب به این معناست که عملیات فریب استراتژیک باید تصمیم‌گیران قربانی فریب یا کشور رقیب را وادار سازد تا به بعضی اعمال خاص دست بزنند یا از دست دادن به اعمال خاصی اجتناب نمایند نه اینکه فقط بعضی مسائل خاص را قبول بکند یا نکند در واقع هدف فریب استراتژیک با داشتن تصمیم‌گیران دشمن به اتخاذ و اجرای یک تصمیم خاص است این تصمیم لزوماً نباید به نفع کشور فریب دهند و یا به ضرر قربانی فریب باشد هماهنگی به مفهوم سازگاری و همخوانی اقدامات کلیه سازمان‌ها و عناصر دخیل در عملیات فریب استراتژیک با هدف عملیات بوده و تمامی سازمان‌ها یک نظام سیاسی باید در جهت موفقیت عملیات فریب حرکت کنند.

مدیریت متمرکز

عملیات فریب استراتژیک باید توسط یک سازمان یا گروه واحد کنترل و هدایت شود این فرآیند برای اجتناب از بی‌نظمی مورد نیاز است و در نتیجه باید اطمینان حاصل شود که عناصر مختلف در فریب گزارش‌های یکسانی را به تصویر می‌کشند و با اهداف عملیاتی دیگر در تضاد نیستند هر چند تا زمانی که تمام سازمان‌های شرکت کننده از یک برنامه واحد پیروی می‌کنند ممکن است اجرای فریب تمرکززدایی شود به دلیل حساسیت عملیات فریب استراتژیک به نتایج مثبت یا منفی کلانی که ممکن است برای کشور فریب‌دهنده در بر داشته باشد لزوم نظارت و کنترل متمرکز آن در مراحل مختلف در یک سازمان خاص نظامی و سیاسی نیست و لازم است بالاترین مقامات مسئول اجرایی کشور در جریان آن قرار گیرند این تمرکز باعث هماهنگی‌های متمرکز و به دنبال آن اقدام متمرکز گردیده و فعالیت‌هایی که اهداف وضع شده را خنثی می‌کند جلوگیری می‌نماید عملیات فریب به مثابه سیستمی است که نیازمندی‌های تصمیم‌گیران کشور فریب‌دهنده را به عنوان ورودی است کرده و پس از جمع‌آوری اطلاعات ویژه به تدوین سناریوهای فریب برای نیل به هدف رفع نیازمندی پرداخته و نتایج حاصل از اجرای این سناریوها را به عنوان خروجی ارائه کرده و سیستم در صورت نیاز به رفع اشکالات حاصل از اجرای این طرح به انجام بازخورد بررسی میزان توفیق یا شکست یا تدوین طرح‌های جدید و غیره خواهد پرداخت فقدان ارگان‌های

ویژه فریب و عدم تمرکز در مدیریت آن باعث هدر رفتن انرژی و امکانات افشای عملیات فریب و در نهایت عدم نیل به اهداف خواهد گردید.

حفاظت عملیات

قصد دولت مردان در خصوص به کارگیری فریب و اجرای آن باید برای قربانی فریب مخفی بماند یک عملیات فریب موفق نیازمند حفاظت محض و کامل می باشد علاوه بر اقدامات امنیتی در جهت جلوگیری از افشای اطلاعات اساسی درباره فعالیت واقعی و فریب باید اطلاعات مربوط به دستورات و برنامه های فریب با دقت بالایی حفاظت شود رعایت حفاظت عملیات به مفهوم اتخاذ تدابیری است که به حفظ اهداف ابزارها و روش های طراحی عمل و غیره در عملیات فریب می انجامد چنانچه به هر دلیلی عملیات فریب یا حواشی وابسته به آن افشاگر دانشگاه قربانی در مقابل آن هوشیار شده و به اتخاذ تدابیر مقابله ضد فریب مبادرت می ورزد در آن صورت جای عملیات فریب بی معنی است.

اطلاعات و امکانات نسبی

یکی از اصول و شروط موفقیت عملیات فریب آن است که طراح و مجری فریب شناخت اطلاعات و امکانات نسبی را که برای اجرایی فریب نیاز دارد داشته باشد در عمل و واقعیت طراحی و اجرای عملیات فریب در دو حالت خلا اطلاعاتی و امکاناتی و اطلاعات و امکانات کامل به وقوع نمی پیوندد چرا که خلاء اطلاعاتی تاریکی مطلق است که امکان طراحی و اجرای آن به دست نمی آید از طرف دیگر به دست آوردن اطلاعات کامل از وضع قربانی و حتی از وضعیت خود ممکن است لذا طراح و مجری قهرم به اطلاعات نزیبت نخواهد داشت چنانچه مدیران فعلی به اطلاعات نسبی که برای عملی و نیاز به دست نیابند اجرای عملیات فریب ممکن نخواهد بود کسب اطلاعات و شناخت دو حوزه مشخص باید حاصل شود اول شناخت فرهنگ استراتژیک قربانی فریب و دوم داشتن اطلاعات خاص نسبت به وضعیت فریب دهنده و قربانی پیشرفت و موفقیت فریب منوط به درک فرهنگی استراتژیک قربانی موفقیت فریب دهنده مستلزم شناخت و بستر ادراکی و دریافتی قربانی فریب است تا بداند که چه تصویرهای کاذب از جهان در نظر قابل قبول است تاریخ فرهنگ و هویت های بروکراتیک و محیط اقتصادی و سیاسی عمومی و برداشت های قربانی فریب تاثیر می گذارد اطلاعات فریب باید خصوصیات فرهنگی استراتژیک و فرهنگ عمومی قربانی فریب مسابقات و همخوانی داشته باشد باید به یاد داشت که اشتباهات به راحتی کشف و شناسایی می گردد و برای مخاطب مورد نظر موزه به نظر می رسد یکی از مهمترین وجوه شناخت در عملیات فریب داشتن شناخت نسبت به خود مجری فریب می باشد داشتن اطلاعات و شناخت از خود به

منزله چراغ است که فرآوردی موجودی حملات را فریب قرار دارد نداشتن آن به منزله قدم زدن در تاریکی است.

ریسک و انعطاف پذیری

انعطاف پذیری به مفهوم توان یک سیستم در تطبیق خود با شرایط جدید و به عبارت دیگر آمادگی جهت ایجاد تغییرات لازم بر اساس وضع موجود است با توجه به اینکه عملیات فریب استراتژیک عرصه رقابت هوش و سیاست بین دولتمردان کشورهاست و ممکن است هر کدام از طرفین نسبت به اقدامات طرف مقابل آگاهی یابد و به اجرای عملیات ضد فریب اقدام کند یا اینکه متغیرهای خاص و پیش‌بینی نشده با وضع موجود عملیات فریب را بر هم بزنند لذا فرید دهندگان آن باید همواره این آمادگی را داشته باشند که بتوانند عملیات فریب را مطابق با فضای جدید تغییر داده و مدیریت نمایند.

روش‌های مقابله با فریب استراتژیک:

شناخت تئوریک فریب

وجود تعریف نسبتاً جامع و واحد از مباحث تئوری که عملیات فریب در نزد تصمیم‌گیران کلان کشور می‌تواند در کاهش آثار مخرب فریب حریف بسیار کمک نماید از طرف دیگر شناخت نامناسب و ناهماهنگ مدیران نسبت به این مقوله باعث می‌شود که هر کسی از ظن خود بخواهد با موضوع فریب استراتژیک حریف برخورد نماید بدین منظور لازم است مدیران کشور به طور مستقیم نسبت به روزآمد کردن اطلاعات خود در این حوزه اقدام نمایند نیاز به آگاهی نسبت به جدیدترین شیوه‌های طراحی و اجرای عملیات فریب به حریف نزد مدیران استراتژی کشور خودی تا حدودی به مثابه نیاز مدیران نظامی و پلیس یک کشور نسبت به آخرین ترفندهای تبهکاران حرفه‌ای است چنانچه مدیران بدون توجه به شیوه‌های اعمال نفوذ پنهان حریف تصمیمات خود را تنظیم نمایند احتمال شکست در اجرای تصمیم و ناکامی در نیل به نتیجه در خواب وجود خواهد داشت آشنایی با تعاریف مختلف عملیات فریب بر رسیدن به تعریف جامع از آن و نیز شناخت انواع اهداف اصول ابزارها و روش‌های اجرایی آن و نیز آن دسته از آفات ذهنی و رفتاری که باعث می‌شود مدیران در دام فریب استراتژی گرفتار آیند می‌تواند از بسیاری از آسیب‌هایی که به تصمیمات استراتژیک وارد می‌شود جلوگیری نماید.

ارزیابی اطلاعات

تصمیم‌گیری هر مدیریت مبتنی بر اطلاعات است که از کانال‌های مختلف به وی می‌رسد بنابراین پیش از اینکه یک مدیر بخواهد این اطلاعات را در تصمیم‌گیری‌های دخالت دهد باید از دو موضوع اطمینان حاصل نماید.

الف: صحت اطلاعات

صحت اطلاعات به مطابقت آن با واقعیت باز می‌گردد چنانچه مدیر یا سازمانی که وظیفه اتخاذ تصمیمات استراتژیک را برعهده دارد نتواند به تصویر روشنی از واقعیت و یا حقیقت پدیده مورد تصمیم‌گیری برسد لازم است که آن را به گونه ای ویژه با ارگان‌هایی که به صورت حرفه‌ای و وظیفه ارزیابی اطلاعات اعم از اطلاعات آشکار و پنهان را دارند مطرح نمایند.

ب: سلامتی کانال‌های اطلاعاتی

آیا ابزارها و کانال‌هایی که اطلاعات را به تصمیم‌گیران استراتژیک منتقل می‌کنند از سلامت لازم برخوردار هستند ممکن است کانال و یا منبعی که اطلاعات را به سیستم تصمیم‌گیری منتقل می‌کنند از قصد تولید کنندگان اطلاعات مبنی بر فریب مدیران آگاه نباشند و به صورت ناآگاهانه ناقل و ویروس اطلاعات ارائه شده و گمراه‌کننده حریم باشد بخش عمده پاسخ به این سوالات مهم نیز بر عهده سازمان‌های امنیتی که به اطلاعات پنهان افراد و روابط خاص آنها با بیگانگان دسترسی دارند یکی از روش‌های مهم تحلیل فریب تحلیل نهایی سود و زیان است که قرار است آید هر کدام از دو طرف گردد در زمان تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری باید دید که چه کسی بیشتر از نتایج آن نفت می‌برد و چه کسی متضرر شد.

اقدامات پیشگیرانه امنیتی

یکی از مهمترین روش‌ها و راهکارهای مقابله با فریب حریف فعالیت‌های عمومی سازمان‌های ضداطلاعاتی هر کشوری در اطلاع‌رسانی به مدیران استراتژی درباره آخرین شیوه‌های فریب حریف آن می‌باشد با وجه به اینکه سازمان‌های ضداطلاعاتی و وظیفه‌شناسی اقدامات پنهان حریف را برعهده دارند می‌توانند در این موضوع به صورت حرفه‌ای نظر بدهند این سازمان‌ها دارای دو نقش مهم و اساسی جهت نوسازی حریف هستند:

الف: توجیه امنیتی مدیران استراتژیک

توجیه امنیتی که به معنای آگاهی بخشیدن به افراد در خصوص بایدها و نبایدهای امنیتی حفاظت فیزیکی حفظ اسرار و اطلاعات و خطرات ناشی از عدم رعایت اصول حفاظتی است نقش مهمی در مقابله با فریب حریف دارد این اقدامات در واقع به منظور پیشگیری از اجرای طرح‌های اطلاعاتی حریر و گرفتار آمدن مدیران خود در دام آنها است حریف در زمان طراحی و اجرای عملیات فریب به دنبال کسب اطلاعات خاص از مدیران استراتژیک جهت تنظیم هر چه دقیق‌تر فریب خود می‌باشد در زمان طراحی حریف نیاز دارد با استفاده از اطلاعات دقیق از روحیات مدیران استراتژیک نقطه ضعف‌ها و قوت‌ها و دغدغه‌ها و

امیدهای آنها و بهترین گزینه‌ها را انتخاب نماید و طراحی واقعی در اندازد در زمان اجرای طرح فریب نیز باید با کسب اطلاعات ویژه از میزان گرفتار آمدن مدیران خود در دام فریب مطلع باشد و جریان عملیات را مطابق با وضع موجود به صورت واقع بینانه به پیش برد و پس از اجرای عملیات فریب نیز حریف به دنبال آن است که از نتیجه نهایی عملیات فریب خویش مطلع بوده و ضمن تقویت نقاط قوت و نقاط ضعف خود را در جهت بهبود عملیات های فریب آتی برطرف نماید بدین منظور حریفی از طریق منابع مختلف به ویژه جاسوس‌ها و منابع انسانی خود که مرتبط با مدیران هستند و یا استراق سمع از طریق ابزارهای پیشرفته الکترونیک الکترونیک و غیره سعی در کسب اطلاعات مورد نظر می نمایند هرچند که مدیران استراتژیک از این موضوع به خوبی آگاهند و چه بسا بسیاری از آنها نسبت به رعایت اصول امنیتی اقدام اهتمام می‌ورزند اما آیا آنها به طور مستقیم و به صورت شخصی می‌تواند از آخرین روش‌های حرفه‌ای سازمان‌های اطلاعاتی حریف آگاه باشند از طرف دیگر معمولاً مدیران استراتژیک دارای مسئله‌های زیادی هستند که این قضیه باعث می‌شود در روابط خود با اطرافیان به مرور حساسیت‌های امنیتی را از دست بدهند لذا یادآوری نکات مربوط به حفظ اسرار حفاظت اطلاعات و بررسی سوابق اطرافیان که ممکن است ارتباط ویژه‌ای با بیگانگان و عوامل آنها داشته باشند توسط ارگان‌های امنیتی می‌تواند برای آنها مفید باشد و و آنها را از افتادن در دام نظریات و فرضیه‌ها و اطلاعاتی که ممکن است از طریق قهری و در راستای فریب به آنها القا شده باشد جلوگیری کند.

ب: ضد فریب

منظور از ضد فریب شناسایی متوقف کردن فریب هری و یا برگرداندن آثار نقشه فریب او به خودش می باشد به عبارت دیگر ضد فریب شامل آن دسته از اقدامات و عملیاتی که منجر به کشف یات فریب هری و مقابله با آن می‌شود طبعاً زمانی که مدیران هوشیار هوشیاری لازم را در مقاطع مختلف تصمیم‌گیری خود به خرج بدهند با موارد مواجه خواهیم شد که رنگ و بوی فریب می‌دهد پس از رسیدن به این احتمال که آنها در پروسه فریب حریف قرار گرفتند موضوع فرضیه فریب را سریع و کانال‌های رسمی و ارتباطات غیررسمی که معمولاً در سازمان‌های اطلاعاتی و امنیتی خودی دارم به اطلاع بخش‌های ویژه که وظیفه مقابله با اقدامات پنهان حریف را دارند می‌رسانند و بخش‌های ویژه نیز اقدامات لازم را طبق وظیفه حرفه‌ای خود انجام داده و تصمیمات لازم را در جهت متوقف کردن اقدامات تحریک به عمل می‌آورند.

تقویت رویکرد تصمیم‌گیری جمعی

رویکرد جمعی در تصمیم‌گیری می‌تواند نقش مهمی در خنثی کردن فریب حریف داشته باشد منظور از تصمیم‌گیری جمعی در سطح استراتژیک بهره‌گیری از اطلاعات و نظر سازمان‌های ذیربط در موضوع

تصمیم می‌باشد در رویکرد جمعی سازمان‌های مختلف به ویژه آنهایی که با موضوعات بین‌المللی و سیاست خارجی در ارتباط هستند سازوکارهای ویژه‌ای را برای ارتباط هماهنگی تبادل نظر و اتخاذ تصمیم ایجاد می‌کنند با توجه به برداشت‌های مختلفی که هر یک از اعضای تیم وجود دارد رویکرد سیاست خارجی حمایت داخلی و خارجی اقتصادی مدیریت داخلی کشور نظامی و غیره معمولاً مجموعه نظر و دیدگاه‌های اعضای گروه به سمت پیش می‌رود که تامین‌کننده امنیت ملی است.

شناخت نسبت به خود فریبی و احتراز از آن

عملیات فریب پیاده شدن قوای متفقین در شمال فرانسه تا حدودی به خاطر کارگر افتاد که هیتلر از پیش من بود که پیاده شدن قوای متفقین در کالایی جایی که کم‌عرض‌ترین قسمت کانال بود به وقوع خواهد پیوست بدین ترتیب علایم ساختگی فقط می‌بایست این دیدگاه را تقویت می‌کند و تضعیف آن به وسیله هرگونه اطلاعات واقعی که امکان رسیدن به هیتلر را داشت و مانند به عمل می‌آورد این کاری که از واداشتن حریف به اینکه سن روی فریب را از ابتدا بپذیرد ساده است بنابراین تصادفی نیست که در اغلب فریب‌های بزرگ موفق رکن عظیمی از خود فریبی دخیل بوده است

خود فریبی وضعیتی است که طی آن فرد یا سازمان نسبت به یک پدیده دچار توهم شده و آن را بر اساس خواست و سلیقه خود تفسیر کرده و از پذیرش واقعیت به دلیل امتناع می‌نماید شناخت پدیده خود فریبی و دلایل اطلاع به آن در سیستم‌های مدیریت استراتژیک می‌تواند کمک‌های بارز در جلوگیری از شکست عملیات فریب داشته باشد در عین حال عدم شناخت این پدیده می‌تواند آثار جبران ناپذیری در فرآیند تصمیم‌گیری استراتژیک ایجاد نماید.

نتیجه‌گیری:

۱. آگاهی سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران از این نکته که ممکن است هدف فریب و انکار کشورهای رقیب قرار گرفته و یا به عنوان کانالی برای انتقال اطلاعات خرید مورد استفاده واقع شوند به نفع آنها خواهد بود این فرض که هرچه سیاست‌مداران باهوش تر و زرنگ تر باشند احتمال کمتری دارد که هدف عملیات روانی فردی و انکار قرار گیرند.

۲. تبیین و تفهیم افزایش آموزش مردم و رسانه‌های کشور نسبت به عملیات روانی و سازمان‌های اطلاعاتی و سیاست خارجی که در راستای فریب اقدام به برنامه‌ریزی می‌کنند به طور طبیعی به تسخیر افکار عمومی و رسانه‌های کشور علاقه‌مند هستند و از آن در راستای نیل به منافع خود بهره‌برداری می‌کنند لذا تشریح و توضیح منطقی این نکته می‌تواند افراد و رسانه‌ها را در مقابل احتمال دستکاری سیاسی و یا تبدیل آنها به یک کانال فریب بیمه نماید.

۳. آشنایی نخبگان سیاسی امنیتی و مدیران با موضوع عملیات روانی و عملیات فریب از آنجایی که گردآورندگان روند اطلاعات و تحلیلگران در ارگان‌های مرتبط با تصمیمات استراتژیک و مدیران تصمیم‌ساز کشور هدف عملیات روانی و فریب دشمن هستند بنابراین آشنایی آنها با این مقوله‌ها می‌تواند حساسیت و دقت آنها را در تهیه و ارزیابی اطلاعاتی که مرتبط با تصمیمات کلان و استراتژیک کشور می‌باشد بالا برده و امکانات بهره‌برداری دشمن را از آسیب‌پذیرهای بالفعل و بالقوه را کاهش دهد.

فهرست منابع و مآخذ

- محمد شیرازی، عملیات روانی و تبلیغات (مفاهیم و کاربرده) تهران، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۷۶ص ۱۴
- موسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران، پیشین ص ۳۹-۴۱
- حسین حسینی، تبلیغات و جنگ روانی، دانشگاه امام حسین (ع)، پژوهشکده علوم دفاعی - استراتژیک ۱۳۷۱
- دی ای دنینگ، جنگ اطلاعات و امنیت، ترجمه پژوهشکده پردازش هوشند علائم، تهران ۱۳۸۳ ص ۱۳۴
- رابرت ولفرم (عملیات روانی) ترجمه حسن درگاهی، فصلنامه عملیات روانی، شماره ۱ بهار ۱۳۸۲ص ۲۱۱-۲۱۲
- جوزف سوکولوسکی (مدیریت عملیات روانی استراتژیک) نگاهی انتقادی به عملیات روانی ارتش آمریکا، ترجمه پریسا کریمی‌نیا، فصلنامه عملیات روانی، ش ۱۴ زمستان ۱۳۸۵ ص ۳۸-۴۱
- داوود علمایی، طرح‌ریزی و هدف‌یابی ماموریتی و عملیات روانی فصلنامه عملیات روانی شماره ۱۶ ص ۷۴-۷۵ زمستان ۱۳۸۶